

ANYA

AZ egész napos erős, fejfájdító napsütés után a kisváros szinte fellélegzett éjszakára. Mintha valaki a semmiből indigópapírt terített volna az égboltra, hogy a felhőkkel és Nappal díszített azúrminát átmásolja a következő forró reggelre. A sötétel friss levegő járta át a várost, amely a határszéli levendulamezők illatát hozta magával.

A rendőr az őrök bejárata előtt ácsorgott. Tüskés drótkefehaja előrehajolt, mint egy félig kidőlt kerítés. Unalmában, mint mindig, állat nyújtogatta előre, ütemesen, bárgyún, mintha feje előbbre járna, mint a teste, akár a tyúkoknak. Hórihorgas természetéhez képest ingujjából meglehetősen vézna, a tétlenségtől elsatnyult karok lógtak ki. Arca minden rendkívüliséget nélkülözött. A hűvös őt is megbabonázta. Csendben figyelte az utat, amelyen napjában vagy százszor végighajtott, már vagy tíz éve. Hiszen még egy olyan eseménytelen kisvárosban is, mint amilyen ez volt, akad dolga egy rendőrnek. S valahányszor megbízták valamivel – többek között a helyi általános iskola előtti zebra reggeli biztosításával, hogy zöld-piros kézi táblájával a munkába igyekvő autósokat megállítsa az átkelő gyerekek biztonsága érdekében –, újra meg újra ugyanazokat a köröket volt kénytelen járni minden egyes nap. A városban megtehető utak száma pedig, mint-hogy ezt hamarosan be kellett látnia, meglehetősen véges. És most, ez az agyonhasznált, galambszürke úttest valahogy, az éjszaka e szokatlan homályában, a Hold esetlen fényében különös látványt nyújtott, szinte meglevenedett. Mintha a repedésekben sorra megmozdult volna valami, és egyszerre életre keltek volna a kátyúk. Úgy tűnt, az úttesten madarak motoszkálnak. A rendőrnek legalábbis így tetszett.

Az éjszakába belerecegett az oldalán logó adóvevő. A diszpécser akadozva közölte, hogy azonnal indulnia kell. Bejelentés érkezett, lehetséges betörés.

A férfi ismerte a címet, szirénát sem kellett kapcsolni. A bejelentés egy sötét, öreg házból jött, amely az úttól beljebb állt, vénséges fák takarásában. A rend-

őr csendesen fordult be a kapu elé, amely előtt már ott toporgott a bejelentő. A felhajtóra forduló Suzuki fényszórójának világosságában először a hófehér papucs és a visszeres lábbon bokáig letúrt harisnya villant fel. A zöld-fehér csíkos hálóköntös két szélét összeszorítva várta a rendőrt egy idős asszony. Remegő hangon közölte, hogy valaki jár nála, egy árnyat látott mozogni a hátsó udvaron, a palánk mentén.

– Menjen be a házba és zárja be az ajtót! Én hátramegyek és körülnézek – felelte a rendőr. – Könnyen lehet, hogy csak egy nagyobb állat volt, esetleg a fák árnyéka – nyugtatta a nőt, miközben bekísérte a házba. Általában a hasonló bejelentések végül mindig vaklármának bizonyulnak.

A telek hosszan elnyúlt a messzeségbe, egész a túlsó utcáig kiért. Ha volt is a mélyén egy hátsó kapu, teljes sötétségbe veszett. A keskeny, gazos kis járdát lámpájával világítva indult el a rendőr hátra felé. Elhanyagolt kert volt, tele csenevész, gondozatlan fákkal, elszaporodott bokrokkal és szétszórt lomokkal. Boroshordók, szerszámok, kaszák, egy darabokra szedett fűnyíró, korhadt faasztalok emlékeztettek csak egykori gazdagságára. Egy üvegház faláról a leszívott musttól besárgult gumicsövek lógtak. Itt-ott a tetőhöz fel nem használt, darabokra tört cserepek hevertek. Az udvart beborította a széttaposott almák, szilvák és barackok poshadt szaga. Egy ilyen telezsúfolt dzsungelben könnyűszerrel nézhet az ember betörőnek bármilyen árnyat. Egy kisebb szél elég hozzá, hogy a faágak kísérteties, emberinek tűnő sziluettje szaladjon végig a kert határát jelölő palánkon. A rendőr egyre biztosabb lett abban, hogy téves bejelentéssel van dolga. Ahogy kézilámpájával kivetkeztette sorra a kert részleteit a sötétségből, arra gondolt, ha egyedül élne ott, ő maga is könnyen megrettenne ettől a pokoli kerttől.

A lepusztult tyúktól mellé ért, ahol a föld még tele volt az állatok ürülékével. Összevont szemöldökkel idézte vissza a nő alakját, amint fogvacogva, sápadtan várta őt a ház előtt. Bizonyosan az a klasszikus eset, aki férje elvesztését követően bármit megtesz, hogy érintkezessen másokkal. Akár rendőrt is hív magához egy, a fa törzsére felkapaszkodó nyest vagy macska árnyéka láttán, mert a magány elhitesi vele, hogy a sötét folt valójában emberé. Ezt a kertet – gondolta a rendőr, s közben arrébb rúgta a pajta mellett rozsdálló metszőollót – valószínűleg a nő férje gondozta, vele együtt pedig nemcsak a fák, a bokrok és a tyúkok haltak el, de még ezek az ócska szerszámok is.

Így tűnődött, amikor háta mögül roppanást hallott. Hátrafordultában – még mielőtt egyáltalában átgondolhatta volna, hogy mi történik – odakiáltott a sötétségbe. Először csak a kert szélén álló almafa alá meredt, ahonnan a zajok jöttek, de figyelmeztető kiáltására teljesen megszűntek. Zseblámpáját gyorsan a hang irányába kapta, mintha csak fegyverpárbajban venné célba ellenfelét. A csupasz fa állt csak ott, a palánk mellett. A férfi már kikapcsolta volna a lámpát, ám az almafa csendjéből ekkor zaj hallatszott. A fától kissé arrébb, a betonpalánk tetején egy létra szaladt át a kert túloldalára. Gondolkodás nélkül oda futott, és határozottan a palánkra ugrott, karjaival erőlködve, mégis gyorsan feltolta magát, lábait átvette és mit sem törődve kiszakadó nadrágjával, lehorzsolta lábával-kezelével, szempillantás alatt a szomszédos udvarban találta magát.

Bizonytalan talajra ért. Göröngyös, mégis puha és nedves volt alatta a föld. Egy ősrégi, fonott kosárban állt. Talpa alatt poshadt szilvák, almák és barackok cuppogtak. Vele szemben pedig egy alacsony néni állt, ujjatlan, kék otthonkájában, amelyen narancssárga virágminták szaladtak körbe-körbe. Kevés, ősz haja alatt májfoltos fejbőre szinte világított a holdfényben. Egy rozoga fa létrát szorított bizonytalanul.

Így álltak, szemben egymással, nagy hallgatásban. Régi parasztház terebélyes udvara volt, amely párhuzamosan szaladt a szomszédos kerttel. Még gazok sem nőttek rajta, csak a kivágott fák törzsei meredtek elő a betonból, csúf torzókként, akár a földbe ásott emberek, akiknek csak válla és feje lóg ki a világ ezen oldalán.

Az öregasszony maga mellé állította a létrát, ami alig volt magasabb nála, s átkarolva a legfelső fokát, rátámaszkodott:

– Kiszállna a kosaramból? – szólt oda, anélkül hogy egy pillanatig is ránézett volna.

– Tessék? – ocsúdott a rendőr, és döbbenetében azonnal kiugrott a fonott kis kosárból. Bakancsára egy fél szilvahéj ragadt, mintha kutyapiszokba taposott volna.

Az öregasszony lehajolt, s két fülénél fogva felemelte a kosarat.

– Na, várjon csak! – ragadta meg a vállánál a rendőr, és sokat sejtetően a szemébe nézett, mint akiben most állt össze mindaz a sok, apró, közönséges részlet, amelyekkel eddig szembesülnie kellett. – Ezt mind innen lopta? – kérdezte a szomszédos kert felé mutatva.

Az asszony nagyot sóhajtott:

– És akkor mi van? – Undok, nemtörődöm válasza úgy elképesztette a rendőrt, hogy jobbnak látta inkább lerázni talpáról a kellemetlen és sikamlós szilvahéjat. Rázta a lábát, de a szilvacafat csak úgy fityegett a szolgálati bakancson, majd bosszankodva végül egy betonvirágtartóhoz lépett, s annak sarkán húzta végig a talpát. Az asszony unott tekintettel nézte. Hóna alatt még ott szorongatta a fonott kosarat.

– Tudja maga, hogy miért vagyok itt? – kérdezte a rendőr.

– Sejtésem, ami azt illeti, van egy-kettő – felelte furcsa, régies kiéjtéssel, az „e” hangot „á”-nak ejtve.

– A rendőrségtől vagyok.

– Na, nem mondja, mán azt hittem, a kéményseprő – mondta szinte duzzogva.

A rendőr idegességében mindegyre bokáját rugóztatta, mint aki tánclépéshez a ritmust keresi.

– Ezeket a gyümölcsöket mind a szomszéd kertjéből szedte le? – kérdezte most már határozottabban. – Engem ide a szomszédba betörés miatt rendelték ki, érti? Láttam, ahogy áthúzza ezt a létrát a palánkon. Maga járkált a szomszéd kertben?

– Én voltam – mondta az öregasszony olyan váratlan mogorvasággal, mintha csak haragudna a rendőrré.

Bámulták egymást. A szél óvatosan járt az udvarban. Egy távoli utcában kutya vonyított fel, majd halkult el szinte azonnal. Úgy tűnt, ebben a különös, tiszta éjszakában nincs helye másnak, csak a mindent megtagadó csöndnek.

– Minek ennyi gyümölcs? – kérdezte a rendőr kissé megenyhülve.

– Csak – felelte az asszony –, nem iszik egy kávét?

– De – mondta a rendőr kis hallgatás után, maga is meglepődve, hogy milyen könnyen elfogadta az ajánlatot. Az öregasszony, kezében a fonott kosárral megindult egy sötét gádor felé, s miután a gyümölcsöket becsúsztatta az üres kutyaház mellé, lassan kinyitotta a szünyoghálóajtót és besétált. A férfi óvatosan követte.

A házban avas bűz keveredett a műanyagpadló jellegzetes szagával. Az előszoba falairól különböző vadállatok – héják, őzek, baglyok és fácánok – kitömött trófeái meredtek a vendégre. A tollak és szőrmeék szaga szinte megakadt a rendőr torkán. Az a fajta volt, aminek íze meg állaga is van. A lakásban rengeteg kartondoboz, szemét hevert, a balra nyíló, keskeny konyhában még a konyhaasztalon is csak dobozok sorakoztak, bennük átlátszó, koszos üvegpalackokkal.

– Üljön, ide ni, az özlábszékre – mutatta a nő az egyetlen helyet, ahová ülni lehetett a lakásban, egy alacsony, poros széket, amelynek négy lába patákban végződött. A rendőr hagyta, hogy az öreg tegye a dolgát. Kíváncsi volt, mire megy ki ez az egész. Akadt dolga bűnözőkkel, akik ilyen-olyan módon próbálták elkerülni a büntetést, esetleg átnyújtani egy kisebb összeget az autó résnyire húzott ablakán. De hogy valaki behívja kávézni, erre azért nem számított.

Az asszony lassú, unott mozdulatokkal feltette a kávéfőzőt a gáz-tűzhelyre, s pár kattintás után sikerült is alágyújtania.

– A fiának kell – mondta.

– A fiának? Micsoda?

- Hát a gyümölcsök.
- Minek kellene neki gyümölcsök?
- Azért, mert különben sehogy sem boldogul.
- Nem boldogul? Gyümölcsök nélkül?
- Nem.
- Én ezt nem értem.
- Persze, hát miért is értené – legyintett, majd hirtelen megindult, kilépett az udvarra és a férfiert intett. A rendőr követte.

Kint még éjszaka volt, az ég ibolyaszínben sötétlett felettük, a magasban denevérek cikáz-
tak. Az öregasszony egy förtelmes-nagy kulcscsomóval babrált. Egy rozszant faajtóba dugta,
amelyet meg kellett emelnie, hogy ki tudja nyitni, különben a betont súrolta. A ház mel-
léképületébe értek, garázs lehetett valamikor. Ahogy beléptek, orrukat szúrós, tömény al-
koholszag csapta meg. Hátral bizonytalan fény csillant, erős, bűgő hang kíséretében. Az asz-
szony a falat végigtapogatva megtalálta a kapcsolót, és fényt gyújtott.

A fal mellett egy rézszínű, kupolás szerkezet dolgozott, hogy majd szétesett. A hordósze-
rűségből gumicsövek szaladtak ki, s egy pumpára emlékeztető, különös mérőeszközben vég-
ződtek. A fortyogó gépezet, a körülötte kacskaringózó csövekkel úgy festett, akár egy belső
szerv, mint egy tömör, apró szív, amelybe vaskos, agyonhasznált erekben a véren keresztül

beáramlik az élető oxigén. Pálinkafőző köhécselt a sarokban, körülötte pedig élénkpiros, a rothadó gyümölcsök levétől színültig telt zománcozott lavórok sorakoztak.

– Pálinkát főz? – fordult a rendőr hozzá.

Az öregasszony a lakás felé biccentett, és lekapcsolta a lámpát a garázsban. A ház felől érdes, krákoló hang hallatszott – az imént feltett kávéfőző felköhögte az utolsó csepp kávéját is. Az öregasszony beszaladt és lekapta a tűzhelyről. Miközben tölteni kezdett, bánatos, rozsdásbarna szeméit tágra nyitotta, s ide-oda járatta a házba ismét belépő férfi és a kávécsésze között. A férfi ezúttal nem ült az őzlábszékre, hanem néhány lépéssel közelebb ment az asszonyhoz, és elvette a poharat. Forró volt a kávé, és keserű, de jól esett neki.

– A fiamnak kell – törte meg a csendet. – Nemsokára szabadul.

A rendőr összereszt, nyelvét megégette a kávéval.

– Öt éve van bent – folytatta az asszony –, mégis mihez kezdene magával? A szerencsétlen apja már rég a föld alatt, én meg jó, ha magamat el tudom látni. Mit csinálna magával még ez is, ha ennyi idő után újra kint találja magát? – kérdezte, majd kis szünet után folytatta. – Megmondom én, hát inna ez is, lopna, betörne, meg isten tudja, mire lenne még képes. Így legalább nem csinál senkinek nagy kárt.

A férfi sokatmondóan nézett maga elé, cipője orrát bámulta és mellkasán jelvényét. S most, hogy így visszagondolt, felrémlt neki, hogy gyermekkorában gyakran látta az iskola előtt a nőt, amint fiát vitte éppen haza, aki alig pár évvel lehetett csak idősebb nála.

– És mégis mióta lopja a gyümölcsöket a szomszédtól? Elég sok pálinkát láttam én ott lefőzve.

– Isten tudja – rántotta meg a vállát –, lopom egy ideje, az biztos. Neki úgysem kell.

– És azt akarja, hogy a fia ebből a pálinkából éljen meg? – kérdezte, az asszony pedig, mintegy beismervé előtte mindent, amit csak lehetett, lemondóan leült, és egyetlen szigorú bólintással jelezte, a rendőr jól látja a helyzetet.

Sokáig ültek ott így, mire a rendőrnek eszébe jutott, hogy a szomszéd már egészen biztosan aggódik, s valahogy jelezni kellene a fejleményeket. De az öregasszony összeroskadt látványától lábai gyökeret vertek, szívét pedig valami sötét félelem szállta meg, a szánalom és sajnálat.

– Most be fogja jelenteni?

– Minden bizonnyal – sóhajtott a rendőr.

– Vigyen belőle maga is akkor, ingyen odaadom, amennyit csak akar – mondta, és a garázs felé mutatott, ahol alig kivehető nessel most is bűgva-zörögve dolgozott a gépezet.

– Maradjon itt – mondta a rendőr, s elindult, hogy a palánkon átugorva visszazaladjon a szomszédhoz, hogy elmondhassa, valóban csak egy nyestet vagy rókát vagy faágot vagy bármit látott, de embert, azt biztos nem.

Kitolta a szúnyoghálóajtót, és kilépett a gádorba. Az udvaron még sötét volt. Órájára pillantott, érezte, hogy nagyon elfecsérelte az időt. Éppen a palánksor felé tekintett, keresve, melyik részen ugorhatott át, amikor hátulról erős ütést érte. A váratlan támadástól összeroskadt, és nekiesett a kerti hinta lábának. Tarkójában masszív fájdalom lüktetett. Megfordult. A látványtól teljesen megrökönyödött – az öregasszony állt vele szemben, rászegezve a szék négy rettenetes őzlábát.

– Elment az esze? – üvöltött rá az asszonyra – Mégis mi a fészkes fenét művel? – Az öregasszony lesütötte a szemét és lejjebb engedte a székét.

A férfi tapogatta sajtó tarkóját: – Hi-he-tet-len – suttogetta maga elé, és közben újra a palánkot vizslatta.

Ám ekkor ismét fájdalmat érzett tarkójában. Az újabb ütésnek először hangját hallotta csak – hirtelen reccsenést –, aztán szaladt végig egész koponyáján a szörnyű fájdalom. A világ mintha egy csapásra elhúzott volna mellette: úgy érezte, ő maga mozdulatlan, ám körülötte minden – a fák, a palánk, a szomszéd sötét háza, a denevérek, a poros beton és végül a bugyogó pálinkafőző maga után vonszolva a hosszú csöveket – körbeszaladják, és iszonyatos sebességgel behullanak egy örvénylő gödörbe. És már csak arra eszmélt, hogy hirtelen maga is elkezdett egyre közelebb és közelebb sodródni a virágágyás közepén egyre mélyülő-táguló feneketlen lyukhoz, mígnem teljesen belezuhant.

Sötét volt körülötte minden. És szeles és nyirkos.

Az asszony földet súroló papucsának hangja ébresztette fel. Ott állt, és nézte a földön fekvő rendőrt, várva, vajon megmozdul-e. Az őzlábszék patájáról a férfi vére csepegett. A rendőr megpróbálta felemelni a fejét, de a fájdalom elhatalmasodott rajta. Minden pillanatban egyre mélyebbről és mélyebbről tör fel az égető-sajgó érzés. Megtapogatta tarkóját. Először meleg nedvességet, majd egy vékony folyamot érzett megindulni, amely, akár egy hegyi patak, kanyargott és csörgedezett inge alatt. Felnézett az asszonyra, de már nem bírta értelmezni a látványt: nem érzékelt különbséget a patak vagy a nő arca között. Csak azt tudta, hogy el kell onnan mennie.

És most megint a palánksor tűnt az egyetlen helyes megoldásnak. Feltápáskodott és vonszolni kezdte magát a szomszéd kert felé. Botladozva, vérző fejjel araszolt. Szinte higgadt maradt, egészen addig, míg meg nem érezte, hogy vére már egész hátán átáztatta ingét. Kézfejei hirtelen elhültek, mintha hóba dugta volna őket, a testét elöntő verejtéktől pedig fájni kezdett a hajnali hűvösből. Szíve halántékában dobogott, ütemtelenül és durván. A palánkhöz érve visszanezett, és még látni vélte az asszony körvonalait a gádor sötétjében, valahol a kutyaház mellett. Erőt vett magán, és feltolta felsőtestét a palánkon. Mielőtt lábait átvette volna, még megpihent kicsit. Először jobb lábát próbálta átdobni, ám elsőre lábfeje beleakadt a kemény betonba. Még nagyobb lendülettel próbálkozott, s ahogy hirtelen meglódította lábát, teljesen kibillent egyensúlyából, és átzuhant a szomszédba.

A poshadt gyümölcsökre érkezett, egy almafa mellé. Oldalát erősen összezúzta egy tetőcserépen. Az erőlködéstől teljesen elfúlt. Úgy érezte, a föld ismét megnyílik, és lassan örvényleni kezd alatta ugyanaz a sötét gödör. De ekkor a távolban megpillantotta a bejelentő nő alakját: óvatosan lépett ki a házból és szinte lopakodva lépegetett az udvar felé. Szemmel láthatóan a rendőrt kereste. A férfi megpróbált kiáltani neki, de segélykérése helyett csak egy ijesztő, kattanásszerű hang jött ki torkán. Belekapaszkodott az almafába, hogy kijebb tolja magát, a járdára. Szinte átölelte a törzset, és lábaival pedig tolni kezdte magát a palánktól, végig a göröngyös, mocskos talajon, egészen addig, amíg el nem kúszott a járda közepéig. Felemelte kezét, és előre intett.

De az asszony már nem kereste őt. A ház kertre néző, hátsó ablakainál állt. Felnézett az égre. Mintha valaki hirtelen lekaparná az éjszakát, keleten az indigókék égbolt alja vörösés fénnel felhasadt. Érezve, hogy a Nap forró fénye hamarosan végigsöpör az udvaron, behajtott a spalettákat. ■ ■ ■

Varga Bence 1994-ben született Kapuváron. Jelenleg újságíróként dolgozik. Szépirodalmi szövegei az Apokrif folyóiratban, a Napút Online, illetve a Kulter.hu felületén jelentek meg.